

अर्हत-

प्रवचन्

विद्या
विजयजी

श्रीविजयधर्मसूरि जैन ग्रंथमाला पु. ३०

अर्हत्-प्रवचन

संग्राहक-अनुवादक

मुनिराज विद्याविजयजी

प्रतः १०००

वीर सं. २४६] धर्म सं. १४ [वि. सं. १९९२

मूल्य ०-५-०

प्रकाशक:

दीपचंद बांठिया

मंत्री:—श्री विजयधर्मसूरि जैन ग्रंथमाला

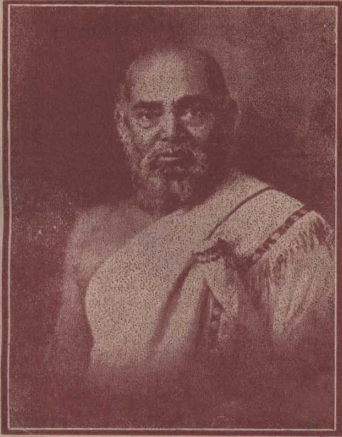
उज्जैन.

मुद्रक:—

शेठ देवचंद दामजी

आनंद प्रीन्टिंग प्रेस—भावनगर.

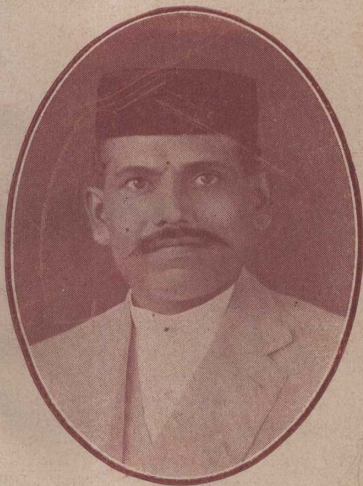

સ્વૉ શ્રી વિજયધર્મસૂરિ મહારાજ.

જૈન તીર્થંકરોના પ્રવચન-સ્વરૂપ જે
 ૪૫ આગમો માનવામાં આવે છે,
 તેમાંના જે ત્રણ આગમોમાંથી
 આ ૧૦૮ વચનોનો સંગ્રહ
 કરવામાં આવ્યો છે
 તે આ છે:—

સૂત્રકૃતાંગસૂત્ર
 ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર
 દશવૈકલિક સૂત્ર

२५० શ્રી મણિલાલ ન્યાલયંદ.

શેઠ મણિલાલ ન્યાલયંદ સ્મારક ગ્રંથ ૧ લો

પાટણનિવાસી, ઉદારચરિત્ર સ્વ૦
શ્રીમાન્ શેઠ મણિલાલ ન્યાલયંદના ધર્મ-
પત્ની, સુશીલા, જેન તારાજેનની ઉદાર
સહાયતાથી મહુમ શેઠ મણિલાલભાઈના
સ્મારકમાં આ પ્રથમ પુસ્તક બહાર પાડ-
વામાં આવ્યું છે.

લોક તે શું ?

.....

ધમ્મો અહમ્મો આગાસં
કાલો પુગ્ગલ જંતવો ।
એસ લોગુત્તિ પણ્ણત્તો
જિણેહિં વરદંસિહિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૭

ધર્મ અધર્મ, આકાશ, કાલ,
પુદ્ગલ અને જીવ, એને જ જ્ઞાની એવા
જિનેશ્વરોએ લોક કહ્યો છે.

લોકાત્થ સ્થાન

.....

અતિથિ એમં ધ્રુવં ઠાણં
લોગગમિ દુરારુહં ।
જત્થ નતિથિ જરા મચ્ચૂ
વાહિણો વેયણા તહા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૩, ગા. ૮૧

✽

✽

લોકના અગ્રભાગ ઉપર, દુઃખે
કરીને ચઢી શકાય એવું એક નિશ્ચિત
સ્થાન છે, કે જ્યાં વૃદ્ધાવસ્થા, મૃત્યુ,
વ્યાધિ કે વેદના કંઈ જ નથી.

:: ૨ ::

એક-અનેક દ્રવ્ય

.....

ધમ્મો અહમ્મો આગાસં
 દવ્વં ઇક્કિમાહિયં ।
 અણંતાણિ ય દવ્વાણિ
 કાલો પુગ્ગલ જંતવો ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૮

✽

✽

ધર્મ, અધર્મ, આકાશ એને એક
 એક એક દ્રવ્ય કહ્યું છે, જ્યારે કાલ,
 પુદ્ગલ અને જીવ-એ અનન્ત દ્રવ્યો
 કહ્યાં છે.

:: ૩ ::

ધર્મ, અધર્મ અને આકાશનું લક્ષણ

ગઈલક્ષણો ઉ ધમ્મો
અહમ્મો ઠાણલક્ષણો ।
ભાયણં સવ્વદવ્વાણં
નહં ઓગાહલક્ષણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૬

ધર્મ, સ્થાનલક્ષણ
અધર્મ અને ળધા દ્રવ્યોના આશ્રયરૂપ
અવકાશ લક્ષણવાળું એવું આકાશ છે.
અર્થાત્ ગતિમાં સહાય કરે તે ધર્મા-
સ્તિકાય, સ્થિરતામાં સહાય કરે તે
અધર્માસ્તિકાય, અને ળધાં દ્રવ્યોના
લાજનરૂપ-સ્થાનરૂપ આકાશ છે.

૫૫

કાલ અને જીવનું લક્ષણ

.....

वत्तणालक्खणो कालो
जीवो उवओगलक्खणो ।
नाणेणं दंसणेणं च
सुहेण य दुहेण य ॥

उत्तराध्ययन अ. २८, गा. १०

કાલનું લક્ષણ વત્તના છે, જીવનું
લક્ષણ ઉપયોગ છે. જ્ઞાન, દર્શન, સુખ,
દુઃખ એનાથી જીવ બાણી શકાય છે.

.. ૪ ..

જીવનું લક્ષણ

.....

નાળં ચ દંસણં ચેવ
 ચરિત્તં ચ તવો તહા ।
 વીરિયં ઉવઓગો ય
 એયં જીવસ્સ લક્ષણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૧૧

✽

✽

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર, તપ, વીર્ય
 અને ઉપયોગ એ જીવનું લક્ષણ છે.

૨૨ ૬ ૨૨

પુદ્ગલનું લક્ષણ
.....

સદંધયાર ઉજ્જોઓ
પહા છાયાતવે ઇ વા ।
વણ્ણરસગંધફાસા
પુગ્ગલાણં તુ લક્ષણં !।

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૧૨

✽

✽

શ્લોક, અંધકાર, ઉદ્યોત, પ્રભા,
છાયા, આતપ, તથા વર્ણ, રસ, ગંધ,
સ્પર્શ એ પુદ્ગલનું લક્ષણ છે.

:: ૭ ::

પર્યાયનુઃ લક્ષણુ

एगत्तं च पुहत्तं च
 संखा संठाणमेव य ।
 संयोगा य विभागा य
 पज्जवाणं तु लक्खणं ॥

उत्तराध्ययन अ. २८, गा. १३

✽

✽

એકત્વ, પૃથક્ત્વ, સંખ્યા, સંસ્થાન
 (આકાર-પ્રકાર) તથા સંયોગ અને
 વિભાગ એ પર્યાયનુ' લક્ષણુ છે.

મોક્ષનો માર્ગ

નાણં ચ દંસણં ધેવ
ચરિત્તં ચ તવો તહા ।
અયં મગ્ગમણુપત્તા
જીવા ગચ્છંતિ સોગ્ગહં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૩

જં

✽

જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર અને તપ,
એ માર્ગને પ્રાપ્ત કરવાથી જીવ સદ્-
ગતિ-મુક્તિને પ્રાપ્ત કરે છે.

નિર્વાણ કેને ન હોય ?

નાદંસણિસ્સ નાણં
 નાણેણ વિના ન હંતિ ચરણગુણા ।
 અગુણિસ્સ નત્થિ મોક્ષો
 નત્થિ અમુક્કસ્સ નિવ્વાણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, મા. ૩૦

✽

✽

દર્શન -સમ્યક્ત્વ રહિતને જ્ઞાન ન
 હોય, જ્ઞાન વિના ચારિત્રના ગુણો ન હોય.
 અગુણી-ચારિત્ર રહિતને મોક્ષ નહોય અને
 કર્મથી મુક્ત થયા વિના નિર્વાણ(મોક્ષ)નથી.

જ્ઞાનાદિનું ફળ

.....

નાળેણ જાળઈ ભાવે
 દંસળેણ ય સદહે ।
 ચરિત્તેણ નિગળ્હાઈ
 તવેણ પરિસુજ્ઝઈ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૩૫

✽

✽

જ્ઞાનથી તત્ત્વોને જાણે છે, દર્શનથી
 શ્રદ્ધાન કરે છે, ચારિત્રથી નિયંત્ર કરે
 છે-નવીન પાપોને રોકે છે ને તપથી
 શુદ્ધ થાય છે-પૂર્વનાં કર્મોનો ક્ષય કરે છે.

:: ૧૧ ::

શ્રુતજ્ઞાનનું... મહત્વ

જહા સૂઈ સસુત્તા
પડિયા ન વિણસ્સઈ ।
તહા જીવે સસુત્તે
સંસારે ન વિણસ્સઈ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૯, વોલ ૫૯

✽

✽

જેમ દોરા સાથેની સોય પડી ગઇ
હોય, છતાં નાશ નથી થતી—મળી આવે
છે, તેમ જીવ શ્રુતજ્ઞાનયુક્ત હોય તો તે
નાશ થતો નથી. એની દુર્ગતિ થતી નથી.

જ્ઞાન કેમ થતું નથી ?

અહ પંચર્હિ ઠાણેર્હિ
જેર્હિ સિક્ષા ન લબ્ધર્હિ ।
થંમા કોહા પમાણં
રોગેણાલસસણ ય ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૧, ગા. ૩

✽

✽

જે પાંચ કારણોથી શિક્ષા-જ્ઞાન
નથી પ્રાપ્ત થતું, તે પાંચ કારણો આ
છે : માન, ક્રોધ, પ્રમાદ, રોગ અને
આલસ્ય.

સન્માર્ગ કયો ?

.....

કુપ્પવયણપાખંડી
સવ્વે ઉમ્મગ્ગપટ્ઠિયા ।
સમ્મગ્ગં તુ જિણક્ખાયં
એસ મગ્ગો હિ ઉત્તમો ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૩, ગા. ૬૩

❖

❖

દર્શિત વચન કહેનાર અને પાખંડી
એ બધો ઉન્માર્ગમાં ચાલનાર હોય છે.
જિનેશ્વરોએ કહેલ માર્ગ એ જ ઉત્તમ છે
અને એ જ સન્માર્ગ છે.

:: ૧૪ ::

શાસ્ત્રજ્ઞો સાથે શત્રુતા.

પડિણીયં ય બુદ્ધાણં
વાયા અદુવ કમ્મુણા ।
આવી વા જહ વા રહસ્સે
ણેવ કુજ્ઞા કયાઈ વિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન ઋ. ૧, ગા. ૧૭

✽

✽

વિક્ષાનો -શાસ્ત્રજ્ઞોની સાથે વાણી
કે કર્મથી, જાહેરમાં કે ગુપ્ત રીતે શત્રુતા
કયારે પણ ન કરવી.

શારીરિક ક્ષીણતા ખછી ?

.....

परिजूरइ ते सरीरयं
केसा पंडुरया हवन्ति ते ।
से सोयबले य हायई
समयं गोयम ! मा पमायए ॥

उत्तराध्ययन अ. १०, गा. २३

✽

✽

તારું શરીર જીર્ણ થઈ રહ્યું છે,
તારા વાળ સફેદ થઈ રહ્યા છે ને કાન-
શક્તિ (બધી ઇન્દ્રિયોની શક્તિ) હીન
થઈ રહી છે; માટે હે ગૌતમ ! એક
સમય પણ પ્રમાદ ન કર.

૧૦૬

આત્માનું પ્રાધાન્ય.

અપ્પા કત્તા વિકત્તા ય
 દુહાણ ય સુહાણ ય ।
 અપ્પા મિત્તમમિત્તં ચ
 દુપ્પટ્ઠિય સુપટ્ઠિઓ ॥

ઉત્તરાશ્વયન શ્ર. ૨૦, ગા. ૩૭

સુખ અને દુઃખોનો કર્તા (ઉત્પન્ન
 કરનાર) અને નાશ કરનાર આત્મા છે.
 ઇન્દ્રિયોને નહિં વશ થયેલો આત્મા
 પોતાનો મિત્ર છે અને ઇન્દ્રિયોને આધીન
 થયેલો આત્મા શત્રુ છે.

આત્માની વિશિષ્ટતા.

અપ્પા નર્દ વેયરણી
 અપ્પા મે કૂડસામલી ।
 અપ્પા કામદુહા ધેનૂ
 અપ્પા મે નંદણં વણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૦, ગા. ૩૬

✽

✽

મારે! આત્મા એ વૈતરણી નદી
 છે, આત્મા એ શાદમલી વૃક્ષ છે, આત્મા
 એ કામધેનુ-ગાય છે ને આત્મા
 એ જ નંદન વન છે.

સ્વાતંત્ર્ય.

.....

વરં મે અપ્પા દંતો
સંજમેણ તવેણ ય ।
માહં પેરેહિં દમ્મંતો
બંધણેહિં વહેહિં ય ॥

ઉત્તરાધ્યયન ચ, ૧ મ. ૧૬

✽

✽

સંયમ અને તપથી મારા આત્માનું
દમન કરવું શ્રેષ્ઠ છે, પણ બીજાઓ દ્વારા
બંધન અને વધથી મારું દમન ન
થવું જોઈએ.

:: ૧૯ ::

સાથે જય

જો સહસ્સં સહસ્સાણં
સંગામે દુજ્જણે જિણે ।
એગં જિણિજ્જ અપ્પાણં
એસ સે પરમો જઓ ॥

ઉત્તરાખ્યયન ઓ. ૧, ગા. ૩૪

✕

✕

માણસ દુજ્જે એવા સંશ્રા-
મમાં **એજો** માણસોને જીતે, પરંતુ
જે પોતાના આત્માને જીતે છે એ જ
ઉત્કૃષ્ટ જય છે.

આત્મહમન

અપ્પા ચેવ દમેયવ્વો
 અપ્પા હુ खलु दुदमो ।
 અપ્પા દંતો સુહી હોઈ
 અસ્સિ લોણ પરત્થ ય ॥

उत्तराध्ययन अ. १, गा. १५

✱ ✱
આત્મા જ હમન કરવાને યોગ્ય
 છે અને તે આત્મા જ હૃદય છે. આત્માનું
 હમન કરનાર આ લોક અને પરલોકમાં
 સુખી થાય છે.

આત્માનો વિજય

પંચિદિયાણિ કોહં
માણં માયં તહેવ લોભં ચ ।
દુઝ્જયં ચેવ અપ્પાણં
સવ્વમપ્પે જિણે જિયં ॥

ઉત્તરાખ્યયન અ. ૧, ગા. ૩૬

પાંચ ઇન્દ્રિય, ક્રોધ, માન, માયા
અને લોભ એ દુર્જય છે, આત્માને
જીતવાથી એ બધા અનાયાસે જીતાય
છે. આત્મા જીત્યો એટલે બધું જીત્યું.

:: ૨૨ ::

આત્મ યુદ્ધ

.....

અપ્પાણમેવ જુજ્ઞાહિ
 કિં તે જુજ્ઞોણ બજ્ઞઓ ।
 અપ્પણા ચેવ અપ્પાણં
 જહત્તા સુહમેહણ ॥

ઉત્તરાખ્યયન અ. ૧, ગા. ૩૫.

✽

✽

આત્માની જ સાથે યુદ્ધ કરો,
 બહારનાઓ સાથે યુદ્ધ કરવાથી શું ?
 આત્માવડે આત્માને છતવાથી સુખ
 પ્રાપ્ત થાય છે.

શત્રનો જય

.....

एगे जिए जिया पंच
 पंच जिए जिया दस !
 दसहा उ जिणित्ता णं
 सव्वसत्तू जिणाम हं ॥

उत्तराध्ययन अ. २३, गा. ३६

✽

✽

એકને (મનને) જીતવાથી પાંચને
 (ચાર કષાય સાથે) જીતાય છે, અને પાંચને
 જીતતાં દસને, (મન, કષાય, ઈન્દ્રિયને)
 અને દશેને જીતીને સર્વ શત્રુઓને હું
 જીતું છું. (એમ ગૌતમસ્વામી કહે છે.)

:: ૨૪ ::

સાચો... યજ્ઞ.

તવો જોઈ જીવો જોઈઠાણં,
જોગા સુયા સરીરં કારિસંગં ।
કમ્મં એહા સંજમજોગ સંતી,
હોમં હુણામિ ઇસિણં પસત્થં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૨, ગા. ૧૪

✽

✽

તપરૂપ

અગ્નિ, જીવરૂપ અગ્નિનું
સ્થાન (કુંડ), યોગરૂપ કડશી, શરીરરૂપી
છાણાં, કર્મરૂપી લાકડાં, સંયમ-વ્યાપાર
રૂપી શાન્તિપાઠ-આપ્રકારની સામગ્રીથી
ઋષિઓથી પ્રશંસાએલ હોમને કરું છું.

આસક્તિથી દુઃખ.

.....

જે કેઈ સરીરે સત્તા
વળણે રૂવે ય સવ્વસો
મળસા કાયવકેળં
સવ્વે તે દુક્ખસંભવા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૬. ગા. ૧૨

✽

✽

જે કોઈ જીવો, આ શરીરમાં,
વર્ણમાં ને રૂપમાં મન-વચન-કાયાથી
સર્વથા આસક્ત રહે છે તે બધા
દુઃખી છે.

:: ૨૬ ::

મોહ, તૃષ્ણા ને લોભ.

.....

दुक्खं हयं जस्स न होई मोहो
 मोहो हओ जस्स न होइ तण्हा ।
 तण्हा हया जस्स न होइ लोहो
 लोहो हओ जस्स न किंचणाइं ॥

उत्तराख्ययन अ. ३२, गा. ८

✽

✽

જેને મોહ નથી એણે દુઃખને
 હણ્યું છે. જેને તૃષ્ણા નથી તેણે
 મોહને હણ્યો છે. જેને લોભ નથી તેણે
 તૃષ્ણાને હણી છે અને જેને મમત્વ નથી.
 તેણે લોભને હણ્યો છે.

:: ૨૭ ::

કોધાદિથી સુ. આત્મ ?

अहे वयइ कोहेणं
माणेणं अहमागई ।
माया गइपडिग्वाओ
लोहाओ दुहओ भयं ॥

उत्तराध्ययन अ. ६, गा. ५४

✽

✽

કોધથી

આત્મા અધોગતિમાં
જાય છે, માનથી પણ અધોગતિ થાય છે,
માયા સદ્ગતિનો પ્રતિઘાત કરે છે
અને લોભથી બંને લવનો જાય છે.

સર્વવિનાશક ક્રોધ ?

કોહો પીઠં પળાસેઙ્
 માળો વિણયનાસળો ।
 માયા મિત્તાણિ નાસેઙ્
 લોહો સઽવવિણાસળો ॥

દશવંકાલિકા અ. ૮, ગા. ૩૭

✽

✽

ક્રોધ કીર્તિનો નાશ કરે છે, માન
 વિનયનો નાશ કરે છે, માયા મિત્રતાનો
 નાશ કરે છે અને લોભ સર્વનો
 નાશ કરે છે.

કષાયોથી લવવૃદ્ધિ.

.....

કોહો અ માણો અ અણિગ્ગહીયા
માયા ય લોભો ય પવઢ્ઢુમાણા ।
ચત્તારિ એ કસિણા કસાયા
સિંચંતિ મૂલાઈ પુણ્નમવસ્સ ॥

દશવૈકાલિક શ્ર. ૬, ગા. ૪૦

✽

✽

અનિગ્રહીત એવા ક્રોધ અને
માન તેમજ વધતા એવા માયા અને લોભ
એ સંપૂર્ણ ચાર કષાયો પુનર્જન્મ-
રૂપી વૃક્ષના મૂલને સીંચે છે અર્થાત
લવને વધારે છે.

ઉપાય જ્યને ઉપાય

.....

ઉવસમેણ હણે કોહં
માણં મદ્વયા જિણે ।
માયં ચાજ્જવમાવેણ
લોમં સંતોસઓ જિણે ॥

દશવૈકાલિક અ. ૮, ગા. ૩૮

ઉપશમથી ક્રોધને હણે, માદ્વ-
નમ્રતાથી માનને જીતે, સરલતાથી
માયાને દૂર કરે અને સંતોષથી
લોભને જીતે.

:: ૩૧ ::

માયાનું કળ.

જડ વિ ય ણિગણે કિસે ચરે
જડ વિ ય મુંજિય માસમંતસો ।
જે ઇહ માયાઈ મિજ્જઈ
આગંતા ગબ્ભાય ણંતસો ॥

સૂત્રકૂતાંગ ચ. ૨, ડ. ૧, ગા. ૨

✽

✽

કોઈ નગ્ન થઈને ફરે, યા
કોઈ યુદ્ધિ ગ્રીરને કૃશ કરીને ફરે, અથવા
મહિના મહિનાના ઉપવાસ કરે પરંતુ
જો તે માયાવડે કરીને લિપ્ત છે, તો તેની
મુક્તિ નથી—અનંત ગર્ભોમાં જવું પડે છે.

... ઝરે ...

નામનાનો મોહ.

.....

પૂયણદ્વા જસોકામી
માણસમ્માણકામણ ।
વહું પસવડ પાવં
માયાસલ્લં ચ કુવ્વઈ ॥

દશવકાલિક અ. ૫. ૩. ૨. ગા. ૩૫

પૂજનો^૦ અર્થી, યશનો^૦ ચાહનાર,
માન-સ્માનની ઇચ્છા કરનાર અને
માયાશલ્ય-કપટ કરનાર ઘણું પાપ
ઉપાર્જન કરે છે.

:: ૩૭ ::

ઈચ્છાની વિશાળતા.

સુવર્ણરૂપ્પસ્ય ડ પઞ્ચયા ઢવે
 સિયા હુ કેલાસસમા અસંખયા ।
 નરસ્ય લુદ્રસ્ય ન તેહિ કિંચિ
 ઇચ્છા હુ આગાસસમા અણંતિયા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧, ગા. ૪૮

૦

૦

કુલાશ પર્વતની સમાન સોના-
 ચાંદીના અસંખ્ય પર્વતો કદાચિત પ્રાપ્ત
 થાય, પરન્તુ આકાશ સમાન એવી લુબ્ધ
 મનુષ્યની ઇચ્છાનો અંત આવતો નથી.

:: ૩૪ ::

મે હ-તૃણાનો સંબંધ.

જહા ય અંડપ્પભવા બલાગા
અંડં બલાગપ્પભવં જહા ય ।
એમેવ મોહાયયણં સુ તપ્પહં
મોહં ચ તપ્પહાયયણં વયંતિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૬૭ ગા. ૩૨,

✽

✽

એમ હંડાથી બગલી અને બગ-
લીથી ઇંડું ઉત્પન્ન થાય છે, તેવી રીતે
મોહનું સ્થાન તૃણા અને તૃણાનું
સ્થાન મોહ છે, એમ જ્ઞાની કહે છે.

:: ૩૫ ::

મોટો કે.ણ ?

નિમ્મમો નિરહંકારો
નિસ્સંગો ચત્તગારવો ।
સમો ય સવ્વભૂણસુ
તસેસુ થાવરેસુ ય ॥

ઉત્તરાધ્યયન ં. ૧૬, ગા. ૮૬

મોટો તે છે કે જે નિર્મમ, નિર-
હંકાર, નિઃસંગ, ત્યક્ત ગારવ (મોટાઈ-
છોડી છે) અને ત્રસ કે સ્થાવર-અધા
જીવો ઉપર સમભાવ રાખે છે.

:: ૭૬ ::

સમ્યક્ત્વ અને ચારિત્ર.

.....

નત્થિ ચરિત્તં સમ્મત્ત-
 વિહૂણં દંસણે ઉ ભદ્ધયવ્વં ।
 સમ્મત્તચરિત્તાઈં
 જુગવં પુવ્વં વ સમ્મત્તં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૮, ગા. ૨૯.

✽

✽

સુસમ્યક્ત્વરહિત ચારિત્ર ન હોય
 અને દર્શન (સમ્યક્ત્વની) સાથે ચારિત્રની
 ભજના (સંભાવના) છે-હોય કે ન હોય.
 સમ્યક્ત્વ અને ચારિત્ર એક સાથે પણ
 હોય અથવા સમ્યક્ત્વ ચારિત્રની પૂર્વ
 પણ હોય.

બોધિબીજની દુર્લભતા.

.....

**મિચ્છાદંસણરત્તા
સનિયાણા હુ હિંમગા ।
ઇય જે મરંતિ જીવા
તેસિં પુણ દુલ્લહા બોહી ॥**

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૩૬, ગા. ૨૫૫

**મિથ્યાદર્શનમાં રક્ત, નિયાણુ
કરનાર, હિંસક-આવા જે જીવો મરે
છે તેમને પણ બોધિબીજ (સમ્યક્-
ત્વનું) મળવું) દુર્લભ હોય છે.**

:: ૩૮ ::

ઔધિબીજની પ્રાપ્તિ.

.....

સમ્મદંસણરત્તા

અનિયાણા સુકલેસમોગાઢા ।

ઇય જે મરંતિ જીવા

સુલહા તેસે ભવે બોહી ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૩૬, ગા. ૨૫૬

ॐ

ॐ

સુમ્યગ્દર્શનમાં રક્ત, નિયાણુ
નહિં કરનાર, શુકલલેશ્યાસમન્વિત-
આવા જે જીવો મરે છે તેમને ઔધિ-
બીજ સુલભતાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

:: ૪૯ ::

બ્રહ્મચારીને નમસ્કાર.

.....

દેવદાણવગંધર્વા
જક્ષ્વરક્ષસકિન્નરા ।
બંધયારીં નમસંતિ
દુક્કરં જે કરંતિ તં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૬, ગા. ૧૬

✽

✽

દેવ, દાનવ, ગંધર્વ, ચક્ષ, રાક્ષસ
અને કિન્નર-એ બધા પણુ, દુષ્કર
એવા બ્રહ્મચર્યાના પાલન કરનારને નમ-
સ્કાર કરે છે.

૩૭૦

સમાધિને કોણે જાણે ?

.....

મા પેહ પુરા પણામણ
અભિકંચે ઉવહિ ધુણિતણ ।
જો દૂમણ તેહિ જો જણ્યા
તે જાણંતિ સમાહિમાહિયં ॥

સૂત્રકૃતાંગ. અ. ૨, ડ. ૨. ગા. ૨૭

✽

✽

પૂહેલાંલોગવેલાં કર્મોનો વિચાર
ન કરો, લવિષ્યમાં વિષયપ્રાપ્તિની અભિ-
લાષા ન કરો અને માયાને દૂર કરો.
જેઓ દુષ્ટ મનપૂર્વક વિષયાધીન નથી
થતા, તેઓ સર્વોત્તમ સમાધિને જાણે છે.

એકાન્ત પરિચય.

.....

સમરેસુ અગારેસુ
સંધીસુ ય મહાપહે ।
एगो एगित्थिए सद्धि
णेव चिट्ठे न संलवे ॥

उत्तराध्ययन अ. १, गा. २६

❧

❧

લુહારની શાળામાં, મકાનોમાં,
ਯે મકાનોની વચમાં, મોટા રસ્તા ઉપર
વિગેરે સ્થાનોમાં એકલી સ્ત્રીની સાથે
(સાધુ) ઉભો ન રહે, ન વાર્તાલાપ કરે.

બ્રહ્મચારીને કોનો ભય હોય ?

.....

જહા કુક્કુડપોયસ્સ
 નિચ્ચં કુલ્લલઓ ભયં ।
 એવં સુ બંભયારિસ્સ
 હત્થીવિગ્ગહઓ ભયં ॥

દશવૈકાલિક, અ. ૮, ગા. ૫૩

✽

✽

એમ કુકડીના બચ્ચાને હમેશાં
 બીલાડીથી ભય હોય છે, એમ નિશ્ચય-
 પૂર્વક બ્રહ્મચારીને સ્ત્રી-સંસર્ગનો ભય
 હોય છે.

અહચારી શું કરે ?

હથપાયપડિચ્છિન્નં
કન્નનાસવિગપ્પિઅં ।
અવિ વાસસહં નારિં
વંમયારી વિવજ્જણ ॥

દશવૈકાલિક અ. ૮, ગા. ૫૫

✽

✽

જેના હાથ-પગ કપાયેલા હોય,
કાન-નાક વિકૃત થઈ ગયાં હોય, એવી
સો વર્ષની વૃદ્ધા સ્ત્રીનો સંસર્ગ પણ
અહચારી ત્યાગે.

:: ૪૪ ::

અહ્મચારીનું સ્થાન કેવું હોય ?

જહા ચિરાલાવસહસ્સ મૂલે
 ન મૂસગાળં વસહી પસથા ।
 એમેવ ઇત્થીનિલયસ્સ મજ્ઞે
 ન વંમયારિસ્સ ચમો નિવાસો ॥

ઉત્તરાખ્યયન શ્ર. ૩૨, ગા. ૧૩

જેમ બિલાડાઓના રહેવાના
 સ્થાનની નજીક ઉંદરોનું રહેવું સાડું
 નહિ, તેમ સ્ત્રીઓના નિવાસની મધ્યમાં
 અહ્મચારીનો નિવાસ સારો નહિ.

:: ૪૫ ::

ગીત, નૃત્ય, આભરણ ને કામ એ શું છે ?

.....

સર્વં વિલવિયં ગીયં
 સર્વં નટ્ટં વિડંબિણા ।
 સર્વે આહરણા ભારા
 સર્વે કામા દુહાવહા ॥

ઉત્તરાધ્યયન ં ૧૩, ગા. ૧૬

✽

✽

બધાં ગીત વિલાપ સમાન છે,
 બધાં નૃત્ય વિડંબનારૂપ છે, બધાં આભ-
 રણો ભાર સમાન છે અને બધા
 કામો દુઃખાવહ છે.

કામથી દુર્ગતિ.

.....

સલ્લં કામા વિસં કામા
કામા આસીવિસોવમા ।
કામે પત્યેમાણા
અકામા જંતિ દુગ્ગાઈ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૯, ગા. ૫૩

✽

✽

કામ એ શલ્ય-ખીલા સમાન છે,
કામ એ વિષ છે, કામ એ દૃષ્ટિવિષ
સર્પના જેવા છે. કામને નહિં લોગ-
વવા છતાં કામની પ્રાર્થના માત્રથી જ
લોકો દુર્ગતિમાં જાય છે.

:: ૪૭ ::

દુઃશીલતા આગળ બધું નકામું.

ચીરાજિનં નિગિણિનં
જડી સંઘાડિ મુંડિણં ।
ણ્યાઈં પિ ન તાયંતિ
દુસ્સીલં પરિયાગયં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૫, ગા. ૨૧

✽

✽

કેવળ વડકલ અથવા ચર્મનાં વસ્ત્ર
પહેરવાં, નગ્ન રહેવું, જટાધારી થવું,
સાંધેલાં વસ્ત્રો પહેરવાં અને મુંડ થવું,
એ બધું હોવા છતાં દીક્ષિત બને દુઃશીલ
છે, તો તે બધું કંઈ રક્ષણ કરતું નથી.

:: ૪૮ ::

કર્મોથી મુક્તિ.

.....

તેણે જહા સંધિમુહે ગહીએ
 સકમ્મુણા કિચ્છે પાવકારી ।
 એવં પયા પેચ્છે ઇહ ચ લોએ
 કડાણ કમ્માણ ન મુક્કલ અત્થિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૪, ગા. ૩

જેમ પાપકારી ચેાર સંધિમુખમાં-
 જ્યાં ખાતર પાડે છે ત્યાં પકડાઈ જાય
 છે ને કરેલાં કર્મોદ્ધારા દુઃખી થાય
 છે, તેવી જ રીતે પ્રજા-લોકો આ લોક
 અને પરલોકમાં કરેલાં કર્મોથી મુક્તિ
 મેળવી શકતા નથી અર્થાત્ કરેલાં
 કર્મનું ફળ અવશ્ય લોગવવું પડે છે.

:: ૪૯ ::

કર્માનુસાર ગતિ.

.....

एगया देवलोएसु
 नरएसु वि एगया ।
 एगया आसुरं कायं
 अहाकम्मेहि गच्छई ॥

उत्तराख्ययन अ. ३, गा. ३

✽

✽

આ આત્મા કયારેક તો દેવલો-
 કમાં, કયારેક નરકમાં અને કયારેક
 લવનપતિમાં કર્માનુસાર ગતિ કરે છે.

કર્મનું આધાન્ય.

.....

રાગો ય દોસો વિ ય કમ્મવીયં
કમ્મં ચ મોહપ્પભવં વયંતિ ।
કમ્મં ચ જાઈમરણસ્સ મૂલં
દુક્ખં ચ જાઈમરણં વયંતિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન ં. ૩૨, ગા. ૭

..

રાગ અને દ્વેષ એ કર્મબીજ છે,
ને કર્મ મોહથી ઉત્પન્ન થાય છે, કર્મ-
એ જન્મ-મરણનું મૂલ છે, અને જન્મ-
મરણ એ દુઃખ છે, એમ જ્ઞાની કહે છે.

કર્મનુ' કળ.

.....

કામેહિ ણ સંથવેહિ ગિદ્ધા,
કમ્મસહા કાલેણ જંતવો ।
તાલે જહ બંધણચ્ચુણ
એવં આઠક્ષયમ્મિ તુટ્ઠતિ ॥

સૂત્રકૃતાંગ અ ૨, ડ. ૧, ગા. ૬

✽

✽

વિષયોની ઇચ્છાથી અને માતા-
પિતાદિ સંબંધીઓથી લુબ્ધ થનાર
જીવને, કાળ પરિપક્વ થતાં તે કર્મના
ફલોને સહન કરવાં પડે છે. જેમ તાલ-
વૃક્ષથી ફળ છૂટું થાય છે તેમ આયુ-
ષ્ય પૂરું થતાં જીવ પણ છૂટો પડે છે.

કર્મથી દુઃખ

.....

જં જારિસં પુવ્વમકાસિ કમ્મં
તમેવ આગચ્છતિ સંપરાણ ।
एगंतदुक्खं भवमज्झणित्ता
वेदंति दुक्खी तमणंतदुक्खं ॥

સૂત્રકૃતાંગ શ્રી. ૫, ડ. ૨, મા. ૨૩

✧

✧

પૂર્વમાં જેવા પ્રકારનું કર્મ કર્યું
હોય તેવા પ્રકારે જીવ આ સંસારમાં
આવે છે. જ્યાં એકાન્ત દુઃખ રહેલું
છે, એવા ભવને (નરક ભવને) ઉપા-
ર્જન કરીને જીવ ત્યાં જઈ અનન્ત
દુઃખથી દુઃખી થાય છે.

:: ૫૩ ::

ભોગી-અભોગીનું શું ?

ઉવલેવો હોઈ મોગેસુ
 અમોગી નોવલિપ્પઈ ।
 મોગી મમઈ સંસારે
 અમોગી વિપ્પમુચ્છઈ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૫, ગા. ૩૧.

✽

✽

ભોગ :ભોગવવામાં (કર્મનો)
 લેપ થાય છે, ભોગ નહિ ભોગવનાર
 (કર્મથી) વિમ્મ થતો નથી. ભોગી
 સંસારમાં જ્રમણ કરે છે, જ્યારે અભોગી
 સંસારથી મુક્ત થાય છે.

લોગનું પરિણામ
.....

જહા ક્રિયાગફલાણં
પરિણામો ન સુદરો ॥
એવં ભૂત્તાણ ભોગાણં
પરિણામો ન સુંદરો ।

ઉત્તરાધ્યયન શ્ર. ૧૯, મા. ૧૭

✽

✽

જેમ ક્રિયાકક્ષણનું પરિણામ
સુંદર નથી, તેમ લોગવેલા-લોગવાતા
લોગોનું પરિણામ સાફ નથી આવતું.

અધર્મની રાતો.

.....

જા જા વચ્ચે રયણી
 ન સા પડિનિઅત્તડ ।
 અહમ્મં કુળમાણસ્સ
 અહલા જંતિ રાઈઓ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૪, ગા. ૨૪

✧

✧

જે રાત્રિઓ જાય છે તે પાછી
 આવતી નથી. અધર્મ કરનારની રાત્રિઓ
 નિષ્ફળ પસાર થાય છે.

ફળમાં એકાકીપણું.

.....

સંસારમાવળ્લ પરસ્સ અટ્ઠા
સાહારણં જં ચ કરેહ્ કમ્મં ।
કમ્મસ્સ તે તસ્સ ઉ વેયકાલે
ન બંધવા બંધવયં ઉવેતિ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૪, શા. ૪

✽

✽

સંસારમાં ફસેલો આત્મા, બી-
જાના માટે કે પોતાના માટે જે કર્મ
કરે છે, તે કર્મફળના વેદનાના સમયે-
લોગવવા સમયે બંધવો પણ બંધુત્વ-
ભાવને નથી પ્રાપ્ત થતા અર્થાત્
એ કર્મોના ફળને લોગવવામાં કોઈ
સહાયક થતું નથી.

:: ૫૭ ::

ધર્મનું મૂળ

.....

एवं धम्मस्स विणओ
 मूलं परमो से मुक्खो ।
 जेण किट्ठि सुयं सिग्घं
 निस्सेसं चाभिगच्छइ ॥

દશવૈકાલિક અ. ૧, ઉ૦ ૨, ગા.૨

✽

✽

ધર્મનું ઉત્કૃષ્ટ મૂલ વિનય છે.
 તે મુખ્ય છે. તેનાથી કીર્તિ, શ્રુત,
 પ્રશંસા અને મોક્ષ પ્રાપ્ત થાય છે.

ધર્મનું આચરણ

.....

જરા જાવ ન પીડેઈ
વાહી જાવ ન વઢ્ઢેઈ ।
જાર્વિદિયા ન હાયંતિ
તાવ ધર્મં સમાયરે ॥

દશવૈકલિક અ. ૮, ગા. ૩૫

✽

✽

જ્યાં સુધી વૃદ્ધાવસ્થા દુઃખ દેતી
નથી, વ્યાધિ જ્યાં સુધી વધી નથી
અને જ્યાં સુધી ઇન્દ્રિયો શિથિલ થઈ
નથી, ત્યાં સુધીમાં ધર્મનું આચરણ
કરી લેવું જોઈએ.

યતનામાં ધર્મ

.....

જયં ચરે, જયં ચિદ્દે
જયં આસે જયં સણ ।
જયં ભુંજંતો ભાસંતો
પાર્વ કમ્મં ન બંધઈ ॥

દશવૈકલિક અ. ૪, ગાથા ૮

✽

✽

યતના(ઉપયોગ)પૂર્વક ચાલતો,
યતનાપૂર્વક ઉભો રહેતો, યતનાપૂર્વક
બેસતો, યતનાપૂર્વક સૂતો, યતના-
પૂર્વક લોજન કરતો અને યતના
પૂર્વક બોલતો અને યતનાપૂર્વક
બોલતો જીવ પાપકર્મ બાંધતો નથી.

ધર્મ એ બેટ છે.

.....

जरामरणवेगेण
बुद्धमाणाण पाणिणं ।
धम्मो दीवो पइट्ठा य
गई सरणमुत्तमं ॥

उत्तराध्ययन अ. २३, गा. ६८

✱

✱

વૃદ્ધાવસ્થા ને મરણના વેગથી
(દુઃખસાગરમાં) ડૂબતા એવા પ્રાણીને,
ધર્મ એ એક ઉત્તમ શરણરૂપ નિશ્ચલ
સ્થાન ક્ષીપ સમાન છે.

:: ૬૧ ::

ધર્મની શ્રેષ્ઠતા.

.....

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં
અર્હિસાસંજમો તવો ।
દેવા વિ તં નમસંતિ
જસ્સ ધમ્મે સયા મણો ॥

દશવૈકાલિક ગ્ર. ૧, ગા. ૧

✽

✽

અહિંસા, સંયમ અને તપરૂપ
ધર્મ એ ઉત્કૃષ્ટ મંગલ છે. એવા ધર્મમાં
જેનું હિમેશાં મન છે તેને દેવતા પણ
નમસ્કાર કરે છે.

:: ૬૨ ::

અજ્ઞાની શું કરે ?

.....

પઠમં નાણં તઓ દયા
 એવં ચિદ્વિદ્ સર્વસંજણ ।
 અજ્ઞાણી કિં કાહી
 કિં વા નાહિદ્ દ્યેય પાવણં ? ॥

દશવૈકાલિક અ. ૪, ગા. ૧૦

*

*

પૃથ્વિતાં જ્ઞાન અને પછી દયા,
 એ પ્રમાણે સર્વ સંયતો આચરે છે.
 અજ્ઞાની માણસ શું કરી શકે ? અજ્ઞાની
 કયું શ્રેયસ્કર અને કયું પાપવાળું છે,
 એ કેમ જાણી શકે ?

રાત્રિભોજન ત્યાગ.

.....

અર્થંગયંમિ આદ્ધે
પુરત્યા ય અણુગાણ ।
આહારમદ્યં સર્વં
મણસા વિ ન પત્યણ ॥

દશવૈકલ્પિક અ. ૮, ગા. ૨૮

✽

✽

સૂચી અસ્ત થાય ત્યારથી જ્યાં
સુધી પૂર્વદિશામાં તેનો ઉદય ન થાય
ત્યાં સુધી આહારાદિ-આહાર-પાણી
વિગેરે બધું મનથી પણ ન ચાહવું-ત્યાગવું.

પરિગ્રહ એટલે શું ?

ન સો પરિગ્રહો વુત્તો
 નાયપુત્તેણ તાણા ।
 મુચ્છા પરિગ્રહો વુત્તો
 ઇહ વુત્તં મહેસિણા ॥

દશવૈકાલિક અ. ૬, ગા. ૨૧

✽

✽

ત્રાતા-એવા તીર્થંકર મહાવીરે
 તેને (વસ્ત્રાદિ ઉપકરણને) પરિગ્રહ નથી
 કહ્યો, પરન્તુ મૂર્ચ્છા પરિગ્રહ કહ્યો છે
 એમ મહર્ષિઓએ કહ્યું છે.

સત્યહત્તિષેધ.

.....

લોભસ્તે સમણુપાસે
મને અન્નયરોમવિ ।
જે સિયા સન્નિહીકામે
ગિહી પવ્વહણ ન સે ॥

દશવંકોલિક અ. ૬, ગા. ૧૯

✽

✽

લોભમા એટલું મહત્ત્વ છે કે
કોઈપણ એક ચીજ ગોળ, સાકર, ઘી-
વિગેરેમાંની સાધુ કદાચિત રાત્રે પોતાની
પાસે રાખવાની ઇચ્છા કરે, તો, ન તો
તે ગૃહસ્થ છે અને ન સાધુ છે, એમ
તીર્થંકર માને છે.

અજ્ઞાની જીવનું કૃત્ય.

.....

જે કેહ ચાલા હહ જીવિયટી
પાવાઈ કમ્માઈ કરંતિ રુદ્ધા ।
તે ઘોરરૂવે તમિસંધયારે
તિવ્વામિતાવે નરણ પહંતિ ॥

સુત્રકૃતાંગ, શ્ર. ૫, ઉ. ૧, શ્લ. ૩

❧

જે જાલજીવો (અજ્ઞાનજીવો)
જીવિતાથી. (પાપમય જીવિતના અથી)
બનીને ઘોર પાપકર્મો કરે છે, તે ભયાનક
અને અત્યંત અધિકારમય તીવ્ર દુઃખ
દાયક એવી નરકમાં પડે છે.

તપસ્થાનું ફળ.

.....

સડળી જહ પંસુગુંડિયા
 વિહુણિય ધંસયઈ સિયં રયં ।
 એવં દ્વિઓવહાણવં
 કમ્મં સ્વવઈ તવસ્સી માહણે ॥

સૂત્રકૃતાંગ, અ. ૨, ડ. ૧, ગા. ૩૫

✽

જેમ પક્ષી, શરીર ઉપર લાગેલી
 ધૂળને પાંખ ફફડાવીને ખેરવી નાખે છે
 તેવી રીતે તપસ્વી-સાધુ પૂર્વોપાજિત
 કર્મોને ખેરવી નાખે છે-દૂર કરે છે.

જીવનની દુર્લભતા.

.....

સંબુજ્ઞહ કિં ન બુજ્ઞહ,
સંબોહી સ્વલુ પેચ દુલ્લહા ।
ળો હ્રૂવળમંતિ રાઙઓ
નો સુલભં પુણરવિ જીવિયં ॥

સૂત્રકૃતાંગ જ્ઞ. ૨, ઉ. ૧, ગા. ૧.

✽

✽

સુમળે, કેમ સમજતા નથી ?
પરલોકમાં ધર્મપ્રાપ્તિ દુર્લભ છે. જે
રાત-દિવસ જાય છે તે પાછાં આવતાં
નથી, અને આ જીવન પણ પુનઃ
સુલભ નથી.

:: ૬૬ ::

નિંદાત્યાગ.

.....

જે પરિભવઈ પરં જળં
સંસારે પરિવત્તઈ મહં ।
અદુ ઇંચિણિયા ઉ પાવિયા
ઈતિ સંસ્વાય મુળી ણ મજ્જઈ ॥

સૂત્રકૃતાંગ અ. ૨, ઉ. ૨, ગા. ૨

✽

✽

જે માણસ બીજાનો તિસ્કાર કરે
છે, તે અપાર સંસારની અંદર પરિ-
ભ્રમણ કરે છે. પરનિંદા એ તો મહા
'પાપિણી' છે, એમ બાણીને સાધુ
પુરૂષોએ પરનિંદાથી જરૂર દૂર રહેવું.

:: ૭ ::

સાધુ કેણ ?

.....

મહુકારસમા બુદ્ધા
જે ભવંતિ અણિસ્સિયા ।
નાણાપિઠરયા દંતા
તેણ વુચ્છંતિ સાહુણો ॥

દશવૈકાલિક શ્ર. ૧, ગા. ૫

✽

✽

મધુકરની જેવા, બુદ્ધ-પંડિત,
અનિશ્ચિત, નાનાપ્રકારનો આહારલેવામાં
(ઉદ્દેગ રહિત) તત્પર અને દાનત-એને
સાધુ કહેવામાં આવે છે.

શ્રમણાદિ કેણુ ?

.....

સમયાણ સમણો હોઈ
 બંમચેરેણ બંમણો ।
 નાણેણ ય મુણી હોઈ
 તવેણ હોઈ તાવસો ॥

ઉત્તરાખ્યયન અ. ૨૫ ગા. ૩૧

✽

✽

સુમતા—સમલાવથી શ્રમણ કહે-
 વાય, બ્રહ્મચર્યથી બ્રાહ્મણ, જ્ઞાનથી
 મુનિ અને તપથી તાપસ કહેવાય છે.

તે શ્રમણાદિ ન કહેવાય ?

.....

નવિ મુંડિણ સમણો
 ન ઓંકારેણ વંમણો ।
 ન મુણી રણવાસેણં
 કુસચીરેણ ન તાવસો ॥

ઉત્તરાધ્યયન શ્ર. ૨૫, ગા. ૩૦

✽

✽

મુંડન—લુંચન કરવા માત્રથી કંઈ

શ્રમણ નથી, ઓંકારનો જાપ કરવા
 માત્રથી બ્રાહ્મણ નથી, અરણ્યવાસ કરવા
 માત્રથી કંઈ મુનિ નથી, તેમ દર્ભનાં વસ્ત્ર
 પહેરવા માત્રથી કંઈ તાપસ નથી.

:: ૭૩ ::

મુનિ કોણ ?

.....

ધમ્મસ્સ ય પારણ મુણી
 આરંભસ્સ ય અંતણ દિણ ।
 સોયંતિ ય ણં મમાણ્ણો
 ણો લબ્ભંતિ ણિયં પરિગ્ગહં ॥

સૂત્રકૃતાંગ. અ. ૨, ઉ. ૨, ગા, ૧

✽

✽

જે ધર્મ (શ્રુતધર્મ, ચારિત્રધર્મ) નો પારગામી હોય, આરંભ-સંરંભ-સમારંભથી દૂર હોય, તે જ ‘ મુનિ ’ છે; અને તેથી વિપરીત આચરણ કરનાર દુઃખી થાય છે અને તે પોતાની ભોગ્ય વસ્તુને મેળવી શકતો નથી.

સાધુતામાં કોણુ રહે ?

જે ન વંદે ન સે કુપ્પે
વંદિઓ ન સમુક્કસે ।
એવમન્નેસમાણસ્સ
સામણ્ણમણુચિટ્ઠહ ॥

દશવંકાલિક શ્ર. ૫, ડ. ૨, ગા. ૩૦

✽

✽

કોઈ વંદન ન કરે તો તેના
ઉપર કોપ ન કરે, અને વંદન કરે
તો ઉત્કર્ષ ન બતાવે. એ પ્રમાણે
અન્વેષણા કરનારમાં શ્રામણ્ય રહે છે-
સાધુતા તેમાં રહે છે.

:: ૭૫ ::

સાધુ શું કરે ?

.....

પણસમ્મતે સયા જયે
સમતાધમ્મમુદાહરે મુણી ।
સુહુમે ઉ સયા અલ્હસણ
ણો કુજ્જે ણો માણિ માહણે ॥

સૂત્રક્રતાંગ અ. ૨, ઉ, ૨, ગા, ૬

○

○

બુદ્ધિશાળી મનુષ્ય (સાધુ)

હંમેશાં (શત્રુઓને) જીતે અને સમતા-
પૂર્વક ધર્મનો પ્રકાશ કરે, સૂક્ષ્મતાપૂર્વક
આત્મભાવોને જીતે, ન કોઈના ઉપર
ક્રોધ કરે અને ન કોઈ પ્રકારનું અભિ-
માન કરે.

卐

:: ૭૬ ::

卐

આધુ શું ન કરે ?

.....

અણસાસિઓ ન કુપિજ્ઞા
 સ્વંતિ સેવિજ્ઞ પંડિય ।
 સ્વુદ્ધેર્હિ સહ સંસર્ગિ
 હાસં કીડં ચ વજ્જણ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧, શ્લો. ૬

✽

✽

શિખામણુ આપતાં-શિક્ષા દેતાં
 સાધુ ક્રોધ ન કરે, ક્ષાન્તિનુ' સેવન કરે
 અને બાલ-અજ્ઞાનિયોની સાથે સંસર્ગ,
 હાસ્ય અને કીડા ન કરે.

::: ૧૭૭ :::

ત્યાગી કેણુ ?

જે ય કંતે પિદ મોણ
લદ્દે વિ પિદ્ધિ કુવ્વડ ।
સાહીણે ચયડ મોણ
સેહુ 'ચાઈ'ત્તિ વુચ્છઈ ।

દશવૈકાલિક અ. ૨, ગા. ૩

*

*

સુંદર અને પ્રિય ભોગો પ્રાપ્ત

થવા છતાં જે તે તરફ ધીક કરી દે અને
જે ભોગો સ્વાધીન છે એનો પણ
ત્યાગ કરે, એને ત્યાગી કહેવા છે.

તે ત્યાગી નથી.

.....

વત્થગંધમલંકારં
 इत्थीओ सयणाणि य ।
 अच्छंदा जे न भुंजंति
 न से 'चाइ'ति बुच्चइ ॥

दशवैकालिक अ. २, गा. २.

✽

✽

વસ્ત્ર, સુગંધ, અલંકાર, સ્ત્રિયો અને
 શય્યા-વિગેરેને, નહિ હોવાને લીધે જે
 ભોગતા નથી, તે ત્યાગી નથી, એમ કહ્યું છે.

(અર્થાત્ પરાધીનતાના કારણે ન
 ભોગવે, પરંતુ મનની ઇચ્છાથી ત્યાગ
 ન કરે તો તે ત્યાગી ન કહેવાય.)

આલોચના કોણ સાંભળી શકે ?

.....

**बहुआगमविष्णाणा
समाहिउप्पायगा य गुणगाही ।
एएण कारणेणं
अरिहा आलोयणं सोउं ॥**

उत्तराध्ययन अ ३६, गा. २६०

○

○

આલોચના સાંભળવાને (પાપ સંબંધી વાત સાંભળવાને) તે યોગ્ય છે કે જે બહુશાસ્ત્રોનો જાણકાર છે, સમાધિ (શાન્તિ) ઉત્પન્ન કરી શકે છે અને જે ગુણગ્રાહી છે.

અનાશ્રવી કોણ ?

.....

પાણિવહમુસાવાયા
અદત્તમેહુણપરિગ્ગહા વિરઓ ।
રાઈમોયણવિરઓ
જીવો ભવઈ અણાસવો ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૩૦, ગા. ૨

✽

✽

જીવોનો વધ, મૃષાવાદ, અદત્તા-
દાન, મૈથુન, પરિગ્રહ અને રાત્રિભોજન-
એનાથી જે વિરત થયેલો જીવ છે તે
અનાશ્રવી કહેવાય છે.

ચાર વર્ણ.

.....

કમ્મુણા બંમણો હોઈ
 કમ્મુણા હોઈ રવત્તિઓ ।
 વડ્ડસો કમ્મુણા હોઈ
 સુદ્ધો હવઈ કમ્મુણા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૫, ગા. ૩૩

* * *

કર્મથી બ્રાહ્મણ હોય ને કર્મથી
 ક્ષત્રિય હોય. કર્મથી વૈશ્ય હોય ને
 શૂદ્ર પણ કર્મથી—ક્રિયાથી જ હોય છે.

:: ૮૨ ::

પ્રાદ્મણુ કોણુ ?

.....

જહા પોમં જલે જાયં
નોવલિપ્પહ વારિણા ।
એવં અલિત્તો કામેહિ
તં વયં વૂમ માહણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૫, ગા. ૨૬.

✽

✽

પાણીમાં ઉત્પન્ન થવા છતાં પદ્મ-
કમલ પાણીથી લિપ્ત થતું નથી, તેવી
રીતે જે કામથી અલિપ્ત છે, તેને અમે
પ્રાદ્મણુ કહીએ છીએ.

બ્રાહ્મણ કેવો હોય ?

તવસ્સિયં કિસં દંતં
અવચિયમંસસોણિયં ।
સુવ્વયં પત્તનિવ્વાણં
તં વયં વૂમ માહણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૫, ગા. ૨૨

જે તપસ્વી હોવાથી કૃશ છે,
દાન્ત-ઇન્દ્રિયોનું દમન કરનાર હોવાથી
લોહી-માંસ જેનાં સૂકાઈ ગયાં છે, જે
સુવ્રત છે-ઉત્તમ વ્રત પાળનાર છે અને
જેણે શાન્તતાને પ્રાપ્ત કરેલ છે તેને
અમે બ્રાહ્મણ કહીએ છીએ.

:: ૮૪ ::

ભયથી દૂર તે બ્રાહ્મણ.

જાયરૂવં જહામટ્ટં
નિદ્વંતમલપાવગં ।
રાગદોસભયાર્દયં
તં વયં વ્રમ માહણં ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૨૫, ગા. ૨૧

✽

✽

કસોટીથી કસેલ અને અગ્નિથી
તપાવેલ-મેલ સાફ કરેલ સુવર્ણ શુદ્ધ
અને છે-ગુણયુક્ત અને છે, તેમ રાગ-
દ્રેષ અને ભયથી દૂર થયેલ હોય તેને
અમે બ્રાહ્મણ કહીએ છીએ.

મહાત્મા કેણુ ?
.....

લાભાલાભે સુહે દુક્ષ્વે
જીવિં મરણે તહા ।
સમો નિંદા-પસંસાસુ
સમો માણાવમાણઓ ॥

ઉત્તરાધ્વન ચ. ૧૯, ગા. ૧૦

✽

✽

લાભ કે અલાભમાં, સુખ કે
દુઃખમાં, જીવિત કે મરણમાં, નિંદા
કે સ્તુતિમાં અને માન કે અપમાનમાં
જે સમભાવ રાખે છે તે જ મોટો છે-
મહાત્મા છે.

:: ૮૬ ::

ઉત્તમ કોણુ ?

.....

સંતિ એગેહિં મિક્ખુહિં
 ગારત્થા સંજમુત્તરા ।
 ગારત્થેહિં ચ સવ્વેહિં
 સાહવો સંજમુત્તરા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૫, ગા. ૨૦

✽

✽

કેટલાક સાધુઓ (શિથિલ)

કરતાં ગૃહસ્થ ધર્મ પાળનારા ઉત્તમ
 હોય છે અને બધા ગૃહસ્થો કરતાં
 સંયમી-નિર્દોષ સંયમ પાળનારા
 ઉત્તમ છે.

કોધી પ્રતિ કોધ.

.....

અકોસેજ્જ પરો મિક્ખું
 ન તેસિં પઙ્ગ સંજલે ।
 સરિસો હોઙ્ગ બાલાણં
 તમ્હા મિક્ખૂ ન સંજલે ।

उत्तराख्यवन अ, २. गा, २४

✽

✽

કોધ બીજો માણસ સાધુ ઉપર
 આક્રોશ કરે, તો તેના ઉપર તે સાધુ
 કોધ ન કરે. સામે કોધ કરવાથી તે
 સાધુ પણ બાલસદૃશ થાય છે, માટે
 સાધુ કોધ ન કરે.

:: ૮૮ ::

પરિપહ-ઉપસર્ગ.

.....

ળવિ તા અહમેવ લુપ્પણ
 લુપ્પંતિ લોઅંસિ પાણિણો ।
 એવં સહિએહિ પાસણ
 અણિહે સે પુદ્ધે અહિયાસણ ॥

સૂત્રકૃતાંગ અ. ૨, ઉ. ૧, ગા. ૧૩.

✽

✽

પરિપહો અને ઉપસર્ગોથી કેવળ
 હું જ દુઃખી નથી. આ લોકની અંદર
 ખીન્ન પણ અનેક દુઃખી જીવે છે. એ
 પ્રમાણે જોઈને-વિચારીને જે દુઃખ આવે
 તે સહન કરવું, કલેશને જરા પણ સ્થાન
 ન આપવું.

મુઘાદાયી મુઘાજીવી.

.....

**દુલ્હા ઉ મુહાદાઈ
મુહાજીવી વિ દુલ્હા ।
મુહાદાઈ મુહાજીવી
દો વિ ગચ્છંતિ સોગઈ ॥**

દશવૈકાલિક ચ્ર. ૫, ડ. ૧, ગા. ૧૦૦

**સંસારમાં મુઘાદાયી (નિઃસ્વાર્થ
દાન આપનાર) દુર્લભ છે અને મુઘા-
જીવી (સ્વાર્થ રહિત ભિક્ષા લેનાર) પણ
દુર્લભ છે. મુઘાદાયી અને મુઘાજીવી-
બન્ને સ્વર્ગમાં જાય છે.**

:: ૬૦ ::

ભાષાના ભેદો.

.....

અસચ્ચમોસં સચ્ચં ચ
અણવજ્જમકકસં ।
સમુપ્પેહમસંદિદ્ધં
ગિરં ભાસેજ્જ પન્નવં ॥

દશવૈકાલિક અ. ૭, મા. ૬

✽

✽

અસત્યમૃષાભાષા, સત્યભાષા,
અનવદ્ય, અકર્કશ-કઠોરતા રહિત અને
સંદેહ રહિત-આવી ભાષાઓને બુદ્ધિ-
શાલી પુરૂષ વિચાર કરીને બોલે છે.

મૃષાવાદ ત્યાગ.

.....

મુસાવાઓ ય લોગમ્મિ
સવ્વસાહૂર્હિ ગરહિઓ ।
અવિસ્સાસો ય મૂયાણં
તમ્હા મોસં વિવજ્જણ ॥

દશવૈકાલિક શ્ર. ૬, ગા ૧૩.

✽

✽

લોકમાં મૃષાવાદને તમામ સાધુ-
ઓએ નિંદનીય કહેલ છે. એનાથી
જીવોને અવિશ્વાસ ઉત્પન્ન થાય છે,
માટે મૃષાવાદનો ત્યાગ કરવો.

સત્યામૃષા ને મૃષાભાષા.

.....

જા ય સત્તા અવત્તવ્વા
સત્તામોસા ય જા મુસા ।
જા ય બુદ્ધેહિ અણાઈણ્ણા
ન તં માસેજ્જ પન્નવં ॥

દશવૈકાલિક અ. ૭, ગા. ૨

✽

✽

જે ભાષા સત્ય છે છતાં પણ
જો તે નહિં બોલવા લાયક છે, તો તે,
સત્યામૃષા (કંઈક સત્ય ને કંઈક અસત્ય-
મિશ્ર); અને મૃષા-એ ભાષાઓ તીર્થ-
કરોએ અનાદરણીયા કહી છે; માટે
બુદ્ધિશાલી તે ભાષાઓ ન બોલે.

:: ૬૩ ::

કેમ બોલવું ?

.....

અપુચ્છિઓ ન ભાસેજ્ઞા
ભાસમાણસ્સ અંતરા ।
પિટ્ઠિમંસં ન ચાણજ્ઞા
માયામોસં વિવજ્જણ ॥

દશવૈકાલિક શ્ર. ૮, ગા. ૪૬

✽

✽

બુદ્ધિમાને પૂછ્યા વિના બોલવું
નહિં, બોલતા હોય એની વચમાં
બોલવું નહિં, પાછળ કોઈના અવ-
ગુણ કહેવા નહિં અને માયામૃષા-
વાદનો પણ ત્યાગ કરવો.

:: ૯૪ ::

અહિતકર ભાષા ન બોલવી.

અપત્તિઅં જેણ સિયા
આસુ કુપ્પેજ્જ વા પરો ।
સવ્વસો તં ન ભાસેજ્જા
ભાસં અહિઅગામિણિ ॥

દશવૈકાલિક અ. ૮, ગા. ૪૮

✽

✽

જેનાથી બીજાને અપ્રીતિ થાય
અથવા બીજાને જેનાથી જલદી ક્રૂપિત
થાય, એવી અહિતકરભાષા સર્વથા
ન બોલવી.

હિંસાત્યાગ.

.....

સવ્વજીવા વિ ઇચ્છંતિ
જીવિંડં ન મરિજ્જિંડં ।
તમ્હા પાણવહં ઘોરં
નિગંથા વજ્જયંતિ ણં ॥

દશવૈકાલિક અ. ૬, ગા. ૧૧

✽

✽

તમામ જીવો જીવવાને ઇચ્છે છે,
મરવાને કોઈ ચાહતું નથી, એટલા
માટે ઘોર એવા પ્રાણીવધનો નિર્ઐશ્યો
ત્યાગ કરે છે.

:: ૬૬ ::

હિંસકભાષા ન બોલવી.

.....

તહેવ ફરુસા ભાસા
 ગુરુભૂઆવઘાઈણી ।
 સચ્ચા વિ સા ન વત્તવ્વા
 જઓ પાવસ્સ આગમો ॥

દશવૈકાલિક અ. ૭, ગા. ૧૧

એવી રીતે કઠોર, અનેક જીવોનો
 સંહાર થાય એવી ભાષા સત્ય હોય
 તો પણ ન બોલવી, કારણ કે તેથી
 પાપનું આગમન થાય છે.

:: ૬૭ ::

અત્રિય સત્ય ન બોલવું.

.....

તહેવ કાળં 'કાળે' ત્તિ
 પંડગં 'પંડગે' ત્તિ વા ।
 વાહિઅં વા વિ 'રોગિ' ત્તિ
 તેણં 'ચોરે' ત્તિ નો વણ ॥

દશબૈકાલિક અ. ૭, ગા. ૧૨

✽

✽

તેવીરીતે કાણુને કાણુ, નપુંસકને
 નપુંસક, રોગવાળાને રોગી અને ચોરને
 ચોર-એ પ્રમાણે પણ ન કહેવું. (તેમ
 કહેવાથી તેને દુઃખ થાય છે.)

:: ૯૮ ::

ચાર પ્રકારની મનોગુપ્તિ.

.....

સચ્ચા તહેવ મોસા ય
 સચ્ચામોસા તહેવ ય ।
 ચઉત્થી અસચ્ચમોસા ય
 મણગુત્તી ચઉવ્વિહા ॥

ઉત્તરાધ્યયન શ્રા. ૨૪, ગા. ૨૦

✽

✽

મનોગુપ્તિ ચાર પ્રકારની છે:
 સત્યા, મૃષા, સત્યામૃષા અને અસત્યા-
 મૃષા.

અકવાદીનો દશા.

.....

જહા સુળી પૂઝકણી
નિકસિજ્ઞઈ સવ્વસો ।
એવં દુસ્સિલે પઢિણીએ
મુહરી નિકસિજ્ઞઈ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧, ગા. ૪

❧

❧

જેમ સડેલા કાનવાળી કૂતરીને
અધેથી કાઢી મૂકવામાં આવે છે, એવી
રીતે દુરાચારી, પ્રત્યનિક (દેવ--ગુરૂનો
દ્રોહી) અને અકવાદીને પણ લોકો
કાઢી મૂકે છે.

.. ૧૦૦ ::

દિવ્ય સ્થાનનો પ્રાપ્તિ કેને ?

.....

તાણિ ઠાણાણિ ગચ્છંતિ
સિક્ખિત્તા સંયમં તવં ।
મિક્ખાણ વા ગિહત્થા વા
જે સંતિ પરિનિવ્વુડા ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૫. ગા. ૨૮

✽

✽

શાન્તિમય જીવન વ્યતીત કર-
નાર ગૃહસ્થ હોય કે સાધુ, સંયમ
અને તપનો અભ્યાસ કરીને તે (દિવ્ય)
સ્થાનોમાં જાય છે.

દુર્લભ મનુષ્યભવ.

.....

દુલ્લહે खलु माणुसे भवे
चिरकालेण वि सव्वपाणिणं ।
गाढा य विवाग कम्मणो
समयं गोयम ! मा पमायए ॥

उत्तराध्ययन अ. १०, गा. ४

✽

✽

સૌ પ્રાણિયોને બહુ લાંબાકાળે
પણ મનુષ્યનો ભવ મળવો ખરેખર
દુર્લભ છે, કારણ કે કર્મનો વિપાક (ઉદય)
ભયંકર છે; માટે હે ગૌતમ ! એક સમય
પણ પ્રમાદ કરીશ નહિ.

પાકેલ પાન જેવું જીવન.

**દુમપત્તણ પંડુરણ જહા
નિવડે રાઈગણાણ અચ્છણ ।
એવં મણુયાણ જીવિયં
સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥**

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૦, ગા. ૧

✽

✽

ધણા રાત્રિદિવસો વ્યતીત થતાં
જેમ વૃક્ષનાં પાંદડાં પાકીને પડી જાય
છે, એવું જ મનુષ્યોનું જીવન છે; માટે
હો ગૌતમ ! જરા પણ પ્રમાદ કરીશ નહિ.

:: ૧૦૩ ::

મહાશ્વેત પાર કર્યા પછી ?

.....

તિણ્ણો હુ સિ અણ્ણવં મહં
 કિં પુણ ચિટ્ઠસિ તીરમાગઓ ।
 અમિતુર પારં ગમિત્તણ
 સમયં ગોયમ ! મા પમાયણ ॥

ઉત્તરાવ્યયન અ. ૧૦, ગા. ૩૪

✧

✧

તું મોટો સમુદ્ર તો તરી ચૂકયો
 છે. હવે તીર ઉપર આવીને શું બેઠો
 છે ? હવે પેલી પાર જવાને માટે ગૌતમ !
 જરા પણ પ્રમાદ ન કર.

:: ૧૦૪ ::

મનુષ્ય-જીવનની અસ્થિરતા.

.....

કુસંગે જહ ઉસબિદુએ
થોવં ચિટ્ઠ્ઠ લંબમાણએ ।
એવં મણુયાણ જીવિયં
સમયં ગોયમ ! મા પમાયએ.॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૧૦, ગા. ૨

✽

✽

કુશાચ પર રહેલું એાસનું-આક-
ળનું બિંદુ થોડું જ ટકી રહે છે, આવું
જ મનુષ્યનું જીવન છે; માટે હે ગૌતમ !
જરા પણ પ્રમાદ કરીશ નહિં.

ચોરોની લૂંટ.
.....

इमं च मे अत्थि इमं च नत्थि
इमं च मे किच्चमिमं अकिच्चं ।
तं एवमेवं लालप्पमाणं
हरा हरंति त्ति कहं पमाए ॥

उत्तराध्ययन अ. १४, गा. १५

❀

આ માફ છે, આ માફ નથી,
આ માફ કૃત્ય છે ને આ અકૃત્ય છે.
એ પ્રમાણે બોલનારાના આયુષ્યને
ચોરો (રાત-દિવસરૂપી ચોરો) હરી
રહ્યા છે, એટલે પ્રમાદ શો ?

અજ્ઞાનીયોનો સંસાર.
.....

જાવંત અવિજ્ઞાપુરિસા
સઁવે તે દુઃખસંભવા ।
લુપંતિ બહુસો મૃદા
સંસારમ્મિ અણંતણ ॥

ઉત્તરાધ્યયન અ. ૬, ગા. ૧

✽

✽

ઁટલા અવિજ્ઞ-તત્ત્વજ્ઞાન રહિત
પુરૂષો છે તે બધા દુઃખના ભાજન છે.
ઁટલા જ માટે મૂઢ મનુષ્યો અનંત
સંસારમાં અનેક વાર દુઃખ પામે છે.

:: ૧૦૭ ::

અસાધુતાનું પરિણામ.

.....

મા પછ્છ અસાધુતા ભવે
અચ્છેહી અણુસાસ અપ્પગં ।
અહિયં ચ અસાહુ સોયતી
સે થણઈ પરિદેવઈં બહું ॥

સૂત્રકૃતાંગ અ. ૨, ઉ. ૩, ગા. ૭

અસાધુતા, એ અહિતકર છે,
એમ વિચારીને સંસારમાં અસાધુતાની
પ્રાર્થના ન કર, આત્માને આદર
કર અને આત્માને સમજાવ; કારણ કે
અસાધુ આત્મા ઘણું આકંઠન તથા
રૂઢન કરે છે.

:: ૧૦૮ ::

અમારી ગ્રંથમાળાનાં ગુજરાતી પુસ્તકો.

નંબર	નામ	મૂલ્ય
૧	વિજયધર્મસૂરિ-સ્વર્ગવાસ પદ્ધી	૨-૮-૦
૬	વિજયધર્મસૂરિનાં વચનકુસુમો	૮-૪-૦
૧૦	આખૂ (૭૫ ફોટો સહિત)	૨-૮-૦
૧૧	વિજયધર્મસૂરિ	૦-૪-૦
૧૨	આવકાચાર	૦-૩-૦
૧૩	શાણી સુલસા	૦-૩-૦
૧૪	સમયને ઓળખો ભાગ ૨	૦-૧૦-૦
૧૫	સમયને ઓળખો ભાગ ૧	૦-૧૨-૦
૧૭	સમ્યક્ત્વપ્રદીપ	૦-૪-૦

૧૮ વિજયધર્મસૂરિ પૂજા	૧ ૪-૦
૨૦ અભયચરિત્રદર્શન	૦-૪-૦
૨૨ વક્તા બનો	૮-૬-૦
૨૩ મહાકવિ શોભન ચને	
તેમની કૃતિઓ	૦-૩-૦
૨૪ આહ્વાનવાડા	૦-૪-૦
૨૫ જૈનતત્ત્વજ્ઞાન	૦-૪-૦
૨૬ દ્રવ્યપ્રદીપ	૦ ૪-૦
૨૮ ધર્મોપદેશ	૦-૬-૦
૨૯ સમભંગીપ્રદીપ	૦-૪-૦

અમારી ગ્રંથમાળાનાં સંસ્કૃત પુસ્તકો

.....

૨ ધર્મવિયોગમાલા	૦-૨-૦
૩ પ્રમાણુનયતત્ત્વાલોક	૦-૧૪-૦
૦.૫૦ (સ રામગોપાલાચાર્યજીકૃત ટીકાયુક્ત)	
૧૯ જૈનીસપ્તપદાર્થી	૦-૫-૦
૨૭ સુભાષિતપદ્યરત્નાકર ભાગ ૧	
(ગુજરાતી ભા. યુક્ત)	૧-૪-૦
૩૦ અહંત-પ્રવચન	૦-૫-૦
૩૧ સુભાષિતપદ્યરત્નાકર ભાગ ૨	૧-૪-૦

અમારી ગ્રંથમાળાનાં હિન્દી તથા અંગ્રેજી પુસ્તકો

૪ શ્રાવકાચાર	૦-૪-૮
૫ વિજયધર્મસૂરિકે વચનકુસુમ	૦-૪-૦
૭ સેઈંગ્ઝ ઓફ વિજયધર્મસૂરિ (Sayings of Vijaya Dharma Suri)	૦-૪-૦
૯ વિજયધર્મસૂરિ અષ્ટપ્રકારીપૂજા	૦-૪-૦
૧૬ એન આઈડીયલ મંક-આદર્શ સાધુ (An Ideal Monk)	૫-૦-૦
૨૧ અલ્પઅર્થદિગ્દર્શન	૦-૪-૦

